

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Bekk & Strøm AS
Kjøpsmansbrotet 5,
4352 Kleppe, Norge

Vår dato **06 JUN 2014**
Vår ref.: 201000331-5 ke/mabs
Arkiv: 312
Deres dato: 18.01.2010
Deres ref.: Cecilie D. Skare

Saksbehandler:
Martine Berger Sjøvold
97612556, mabs@nve.no

Bekk & Strøm AS – Søknad om tillatelse til bygging av Vittnes kraftverk, Skjervøy kommune, Troms fylke – oversendelse av NVEs vedtak

Vi viser til deres søknad datert 18.1.2010 om tillatelse til bygging av Vittnes kraftverk.

Etter en vurdering av prosjektet mener NVE at med forekomst av flere kulturminner og verdifullt landskap knyttet til elven, samt konflikt med reindrift vil ulempene ved tiltaket være større enn fordelene. Dermed er ikke kravet i vannressursloven § 25 for å gi konsesjon oppfylt. NVE gir ikke tillatelse etter vannressurslova § 8 til å bygge Vittnes kraftverk og søknaden blir dermed avslått uten videre saksbehandling.

Søknaden

Elvekraft AS søkte den 18.01.2010 om tillatelse etter vannressursloven § 8 til å bygge Vittnes kraftverk i Skjervøy kommune i Troms. Etter omorganisering og salg er det nå Bekk & Strøm AS som står som søker. Elva som er tenkt benyttet til kraftproduksjon renner nordover via Vittnesvatnan og ut i sjøen ved Vittneset i Kågsundet. Kraftstasjonen planlegges på østsiden av Vittneset ved Nordre Vittnesbukt på kote 5, ca 950 meter øst for dagens elveutløp. Inntaket er planlagt på kote 325, noe som gir en brutto fallhøyde på 320 meter. Det planlegges installasjon av en Peltonturbin med en ytelse på 1,92 MW. Årsproduksjonen er beregnet til 5,49 GWh, nok strøm til ca. 275 husstander.

Middelvannføringen ved inntaket er beregnet til 287 l/s. Alminnelig lavvannføring er beregnet til 34 l/s. I søknaden er det foreslått minstevannføring på 45 l/s for perioden 1/5-30/9 og 11 l/s resten av året. Dette er identisk med de oppgitte 5- persentilverdiene. Det omsøkte tiltaket omfatter et inntak som del av et reguleringsmagasin med HRV 330 og LRV på kote 323, naturlig vannstand er på kote 325. Neddemt areal utgjør 10,5 daa. Rørgata på 1050 m er planlagt på østsiden av vassdraget. Det er tenkt benyttet 600 mm stålrør boltet på fjell (350 m) og stålrør som graves ned (700m). Langs rørgata legges en 4 m brei anleggsvei. Av INON-sone 2 går ca 4 km² tapt, mens av INON-sone 1 går ca 3 km² tapt og får sone 2 status.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Fra stasjonen planlegges det å overføre strøm via en 50 m lang nedgravd jordkabel fram til 22 kV- linja like ovenfor kraftstasjonen. Distribusjonsnettet må forsterkes. Dette utløser et anleggsbidrag beregnet av netteier Nord-Troms Kraftlag AS.

Om søker

Bekk & Strøm AS står som søker og skal stå for utbygging og drift av Vittnes kraftverk.

Høring

Saksbehandling av søknader etter vannressursloven er gitt i lovens kap. 3. I henhold til vannressursloven § 24, 2. ledd, bokstav c, kan NVE unnlate kunngjøring dersom det er klart at en søknad må avslås. NVE har vurdert søknaden etter denne bestemmelsen, og saken har følgelig ikke vært på høring.

Troms fylkeskommune v/kulturetaten har uttalt seg om søknaden, direkte til daværende søker (Elvekraft AS). De stiller seg negativ til en eventuell utbygging. Dette begrunnes med at området ved Vittneselva er svært rikt på kulturminner fra flere forhistoriske perioder, og at tidligere søknader om plassering av et fergeleie og et landbasert oppdrettsanlegg, på samme sted som det nå planlegges kraftstasjon, har blitt avvist av hensyn til kulturminnene og skredfare. Fylkeskommunen mener at dersom elva legges tørr og fossen forsvinner som karakteristisk landskapselement, vil opplevelsen av disse kulturminnene innskrenkes betydelig. De påpeker også at Vittneset, med Vittnesfossen, er svært fremtredende og synlig på lang avstand. Fossen er et markant landskapselement, både fra Kågsundet og fra Arnøya og Laukøya. Området blir også beskrevet som et populært utfartsområde.

NVEs vurdering

Etter vårt syn er det tre temaer som er avgjørende for vår vurdering. Dette er virkninger for kulturminner, landskap og reindrift.

Kulturminner

Stortingsmelding nr.16 (2004-2005) "Leve med kulturminner", synliggjør de politiske målene for bevaring av kulturminner. I meldingen står det at mangfoldet av kulturminner og kulturmiljøer skal tas vare på som bruksressurser og som grunnlag for kunnskap, opplevelse og verdiskapning. OEDs retningslinjer for småkraftverk (OED 2007) fremhever at kulturminner og kulturmiljøer er med på å berike opplevelsesverdien når vi ferdes ute og at inngrep som bryter med landskapets og kulturmiljøets egenart og verdi som kan influere negativt på stedsidentitet bør unngås. Med kulturmiljøer menes områder hvor kulturminner inngår som en del av en større helhet eller sammenheng.

Vittneset er et område bestående av en bremorene. Her er det registrert flere automatisk fredede kulturminner, som steinalderbosetninger og gamle- og hustufter, ut mot den flate delen av Vittneset og på begge sider av elva. Alle lokalitetene er automatisk fredet etter Kulturminneloven av 1978, § 4a. Troms fylkeskommune opplyser at sørvest for utløpet ligger en boplass fra yngre steinalder med 11 registrerte hustufter (Askeladdens ID 56869). Like nordøst for elva ligger en åpen boplass fra eldre steinalder (ID 17519) med en utstrekning på ca. 250 x 250 meter. Søkers opprinnelige ønske var å legge vei og rørrase vest for elva, noe som ville ha ført til direkte konflikt med kulturminne 56869. Etter ønske fra søker om å unngå konflikt med kulturminnet, ble traseen endret og foreslått lagt øst for elven med stasjonsbygning i Nordre Vittnesbukta. Her vil ei rørgate passere like ved et registrert bogastille (jaktleger) (ID 37523). Stasjonsbygningen er tenkt plassert rett øst for to hellegroper (ID 137388) som tidligere har vært undersøkt i forbindelse med at nytt et fergeleie opprinnelig var tenkt plassert her. I vassdragsrapporten står det videre beskrevet at registrerte steinalderbosetninger på en terrasse 40 moh

vil bli berørt. Boplassene ID 56869 og ID 17519 er datert til henholdsvis yngre og eldre steinalder. En utbygging er vurdert til å gi meget stor konflikt.

NVE vil bemerke at området ved Vittneselva er svært rikt på kulturminner fra flere forhistoriske perioder. Fra OEDs retningslinjer for små kraftverk (OED 2007) er det beskrevet at det skal utvises generell varsomhet med inngrep i verdifulle kulturmiljøer og områder med kulturminner. Etter NVEs vurdering vil det planlagte tiltaket bryte med kulturmiljøets egenart og verdi, og med stor sannsynlighet berøre automatisk fredede kulturminner.

Landskap

Vittneset, med Vittnesfossen er svært fremtredende og synlig på lang avstand, der fossen er et markant landskapselement. NVE mener at med den planlagte minstevannføringen vil ikke landskapsverdiene i området kunne opprettholdes. Konflikten øker også etter vår vurdering da tiltaket vil medføre tap og fragmentering av landskapsverdier i forbindelse med rørgate som planlegges dels fastboltet i fjell opp til Første Vittnesvatn.

Reindrift

Reindrift har stor betydning i samisk og lokal sammenheng når det gjelder økonomi, sysselsetting og kultur. Tap av beiteland og sperring av flytt- og trekkleier som følge av arealinngrep er en stor utfordring for reindrift. Det omsøkte tiltaket ligger innenfor Arnøy-Kågen reinbeitedistrikt som benytter område hovedsakelig som vår- og sommerbeite. Deler av tiltaksområdet benyttes til reindrift under høstflytting og vårflytting av rein. Tiltaket vil gi tap av beitearealer langs anleggsvei og oppe ved første Vittnesvatn pga neddemming. Vassdragsrapporten påpeker at samlegjerdet nede ved sjøen på Vittneset og flyttlei på østsiden av øya Kågen blir berørt. Dette er rangert til å gi meget stor konflikt grunnet forstyrrelser på oppsamlingsplass. NVE er av den oppfatning at en utbygging av Vittnes kraftverk vil kunne påvirke viktige arealer for reindrift som kategoriseres som særverdiområder, da med tanke på flytt- og trekkleier inkludert oppsamlingsområder. I følge Olje- og energidepartementets retningslinjer for små vannkraftverk, og reindriftsforvaltningens verdiklassifisering har særverdiområder stor verdi. NVE legger vekt på at tiltaket kan få betydelige konsekvenser for et slikt område. NVE har også lagt vekt på konfliktpotensialet med redusert beiteareal. Området fremstår i dag som urørt, og NVE er av den oppfatning at de tekniske inngrepene i forbindelse med bygging av kraftstasjon, inntaksdam og rørgate som planlegges delvis i dagen, samt mulig økt menneskelig aktivitet grunnet økt tilgang ved ny vei, vil føre til at reinen vil sky området.

Samlet vurdering

NVE mener at tiltaket vil påvirke de registrerte kulturminnene, landskapet med en viktig og godt synlig foss og reindriften i området. Etter NVEs vurdering vil kulturminnene bli direkte og indirekte berørt. Om landskapet mener NVE at bygging av kraftverk og rørgate delvis i dagen vil medføre tap og fragmentering av viktige landskapsverdier. NVE har vektlagt tap av beitearealer langs anleggsvei og ikke minst konflikt med særverdiområder for reindriften. NVE har også merket seg tidligere begrunnelser om avslått plassering av landbasert oppdrett og et fergeleie grunnet store interessekonflikter med kulturminner og reindrift. NVE vurderer derfor at kulturminnene, reindriften og landskapet tilknyttet vassdraget vil bli utilbørlig berørt ved gjennomføring av det omsøkte tiltaket.

NVEs konklusjon

Etter en vurdering av prosjektet mener NVE at med forekomst av flere kulturminner og verdifullt landskap knyttet til elven, samt konflikten med reindriften vil ulempene ved tiltaket være større enn fordelene og dermed er ikke kravet i vannressursloven § 25 for å gi konsesjon oppfylt. NVE gir ikke tillatelse etter vannressurslova § 8 til å bygge Vittnes kraftverk og søknaden blir dermed avslått uten videre saksbehandling.

NVE har i dette vedtaket ikke vurdert andre allmenne interesser som blir berørt. Dette ville først blitt aktuelt ved fullstendig behandling av søknaden.

Klageadgang

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunkt denne underretning er kommet frem, jf. fvl. kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

A stylized, handwritten signature in black ink.

Rune Flatby
avdelingsdirektør

A stylized, handwritten signature in black ink.

Øystein Grundt
seksjonssjef